

Bezorgd

Marcel van Dam

SC, 14 juni 2016

Mantelzorgt u ook? Veel mensen hebben zorgtaken voor naasten. Lang voor de participatie-ideologie van het kabinet Rutte-II zorgden mensen al voor anderen. Het beroep op mantelzorg is nu echter dwingender, want ideologisch geworden. Uitgangspunt is de eigen kracht van mensen en hun vermogen om zelfredzaam te zijn. Vrienden, burens, familie worden geacht de zorg voor iemand op zich nemen en alleen voor wat zij niet geregeld krijgen, is er professionele zorg. Dat is ook nog veel goedkoper. De besparingen op de zorg worden grotendeels opgevangen door die naasten. Dus rijden nu veel mensen dwars door Nederland om voor vader te zorgen. De meest onzichtbare zorgkosten zijn die voor transport: massaal CO2 en fijnstof uitstotend, verbrandt de zorgcolonne dagelijks vele tonnen brandstof. Het is namelijk beter dat u 200 kilometer rijdt en een halve dag niet werkt om de medicijnen voor uw vader op te halen bij de apotheek, dan dat deze worden bezorgd. Dat is nu eenmaal een taak voor de familie, zoals de journaliste Malou van Hinthum onlangs beschreef in een ontluisterend artikel in *NRC*. Afspraken voor vader vanwege een gehoorapparaat, steunzolen, tandarts of fysio zijn vaak nauwelijks te maken op een dag dat het u uitkomt, want u moet wel mee. En wees niet verrast, als kort van tevoren blijkt dat de afspraak eenzijdig is verplaatst naar een tijdstip dat u volstrekt niet kunt. Op de spoedeisende hulp liggen steeds meer ouderen die zelfstandig moeten blijven wonen maar waarbij dat onverantwoord is.

Gemeenten omarmen mede vanwege opgelegde bezuinigingen de participatie-ideologie, waardoor het befaamde keukentafelgesprek vooral het karakter heeft van een wat-wij-niet-meer-doen-aankondiging. De mogelijkheden voor mensen om zelfredzaam te zijn blijken echter veel beperkter dan regering en parlement veronderstelden, zo toont het recente SCP-rapport *Overall rapportage sociaal domein 2015*. Dat is weinig verrassend. Kinderen zitten in de drukste fase van hun leven en wonen vaak ver weg, vrienden zijn al net zo hulpbehoevend en burens zijn druk met de zorg in eigen kring als ze zelf al geen ondersteuning nodig hebben. Bovendien dient u ook nog te participeren op veel andere gebieden: van hulp op school, via vrijwilligerswerk in de bibliotheek tot het groenonderhoud in uw wijk. Waarbij de overheid zich al bezuinigend terugtrekt. Omdat die veronderstelling van hulp in eigen kring niet klopt en er wel massief bezuinigd wordt, vallen er gaten in het zorgnetwerk.

Merkwaardig is dat kwaliteit daarbij niet meer telt. Alsof vader er beter van wordt als hij regelmatig een door mij bereide maaltijd moet eten. Menig bloemenperk is succesvol vernield door goedbedoelende buurtsnoeiërs. Terwijl de mensen die het wel konden, wegbezuinigd aan de kant staan. Door al die participatie komen zij in een heel ander participatiedomein terecht, namelijk de begeleiding van werklozen door gemeenten naar banen die er niet meer zijn.

De participatie-ideologie is ruim een decennium in opmars en de perverse effecten worden zichtbaar. Participatie blijkt toch niet het columbus-ei om zowel te besparen als de kwaliteit op peil te houden. *De participatie voorbij* is een mooi motto voor de volgende regering om de zorg weer op te bouwen.